

Inbreng verslag schriftelijk overleg

Binnen de vaste commissie voor Economische Zaken hebben enkele fracties de behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Staatssecretaris van Economische Zaken over de Positieflijst voor te houden zoogdieren (Kamerstuk 31 389, nr. 130). De volledige agenda is opgenomen aan het einde van het verslag.

De voorzitter van de commissie,
Hamer

De adjunct-griffier van de commissie,
Van Bree

Inhoudsopgave

- I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties
 - Vragen van de leden van de VVD-fractie
 - Vragen van de leden van de PvdA-fractie
 - Vragen van de leden van de SP-fractie
 - Vragen van de leden van de CDA-fractie
 - Vragen van de leden van de D66-fractie
 - Vragen van de leden van de SGP-fractie
 - Vragen van de leden van de Partij voor de Dieren-fractie
 - Vragen van de leden van de 50PLUS-fractie
- II Antwoord / Reactie van de Staatssecretaris
- III Volledige agenda

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris en de positieflijst voor te houden zoogdieren. Deze leden hebben hierbij de volgende vragen en opmerkingen.

De leden van de VVD-fractie lezen dat het doel van een positieflijst het reguleren is van soorten die uit oogpunt van dierenwelzijn en risico's voor de mens verantwoord gehouden kunnen worden. De leden van de VVD-fractie willen van de Staatssecretaris weten wat de aanleiding is geweest om een positieflijst op te stellen. Kan de Staatssecretaris aangeven of bijvoorbeeld bepaalde excessen ten grondslag hebben gelegen aan het besluit om over te gaan tot een positieflijst? Zo ja, kan de Staatssecretaris een overzicht presenteren welke excessen de afgelopen tien jaar hebben plaatsgevonden met zoogdieren? De leden van de VVD-fractie merken voorts op dat er de afgelopen decennia steeds meer (vergelijkbare) lijsten in omloop zijn gekomen, zoals de CITES-lijsten, de rode lijst, de lijst van bejaagbare soorten, de lijst van exoten in de Benelux, de lijsten van de Vogel- en Habitatrichtlijn, de positieflijst enzovoorts. Kan de Staatssecretaris een overzicht geven van alle lijsten die er momenteel bestaan en aangeven wat de relatie van deze lijsten tot elkaar is?

De leden van de VVD-fractie lezen dat in de Wet dieren is bepaald dat het houden van dieren die niet behoren tot deze positieflijst wordt verboden. De leden van de VVD-fractie onderschrijven de intentie van de positieflijst, maar zijn bezorgd dat de gevolgen voor ondernemers (dierenwinkels, faunaparken enzovoorts) onvoldoende in kaart zijn gebracht. Zo zullen faunaparken verdwijnen, omdat ze geen dieren (zoals neusberen, capibara's, eekhoorns, wasbeerhonden en prairiehondjes) meer mogen houden die op de positieflijst staan, terwijl deze parken wel de benodigde kennis in huis hebben om deze dieren te verzorgen. Kan de Staatssecretaris aangeven wat de gevolgen zijn van de positieflijst voor ondernemers (dierenwinkels, faunaparken)? Kan de Staatssecretaris aangeven of zij de Wageningen Universiteit en Researchcentrum (WUR) ook de gevolgen voor ondernemers als gevolg van de positieflijst heeft laten onderzoeken? Zo nee, waarom niet? Zo ja, kunnen de resultaten van dit onderzoek alsnog naar de Kamer worden gestuurd? Kan de Staatssecretaris toezeggen dat, indien er nog geen onderzoek gedaan is naar de gevolgen van de positieflijst voor ondernemers, zij dit alsnog laat doen?

De leden van de VVD-fractie lezen dat met een aantal belangrijke stakeholders is gesproken over deze indeling en aanpak. Het betreft hier Dibevo, de Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde, het Platform Verantwoord Huisdierbezit, Dierenbescherming en de Dierencoalitie/Stichting Aap. De leden van de VVD-fractie willen per stakeholder weten hoe zij tegen de positieflijst aankijken.

De leden van de VVD-fractie lezen dat een randvoorwaarde voor de positieflijst het voldoen aan het Andibel-arrest uit 2011 is. Het Hof van Justitie van de Europese Unie heeft in dit arrest geoordeeld dat een positieflijst is toegestaan als een binnen het Europees recht toegelaten handelsbelemmering, in het belang van dierenwelzijn, bescherming van de gezondheid en het leven van mens en dier en het gevaar van invasieve exoten, onder de voorwaarde dat: (1) de lijst is gebaseerd op objectieve (wetenschappelijke) criteria; (2) de lijst non-discriminatoire is, en (3) er een gemakkelijke procedure bestaat voor belanghebbenden om een verzoek in te dienen om soorten van de lijst te halen of op de lijst geplaatst te krijgen; (4) afwijzing van een verzoek om plaatsing op de lijst of van een ontheffingsverzoek slechts wordt gebaseerd op schending van de hierboven genoemde belangen en (5) eventuele voorwaarden aan het houden van dieren die niet op de lijst staan, objectief gerechtvaardigd en proportioneel zijn. Deze leden lezen verder dat aan deze voorwaarden wordt voldaan. De leden van de VVD-fractie zijn van mening dat de Staatssecretaris te gemakkelijk deze conclusie trekt, aangezien er nog steeds verschillende belangenorganisaties zijn die twijfels hebben over de juistheid van deze aanname. Ook vinden deze leden dat de Staatssecretaris in haar brief onvoldoende motiveert op welke wijze is voldaan aan de eerder genoemde criteria. De leden van de VVD-fractie willen een nadere onderbouwing van de Staatssecretaris hoe (juridisch) is getoetst dat de positieflijst(en) in lijn zijn met het Andibel-arrest. Voorts hebben deze leden twijfels over de voorwaarden dat soorten gemakkelijk van de lijst kunnen worden gehaald of worden geplaatst. Deze leden zijn bezorgd dat het risico en de kans op willekeur toeneemt, zoals ook te zien was bij de lijst van bejaagbare soorten. Bij deze lijst werden soorten er willekeurig afgehaald of toegevoegd zonder aantoonbare wetenschappelijke onderbouwing. Kan de Staatssecretaris toelichten hoe is geborgd dat het risico op willekeur tot een minimum beperkt is?

De leden van de VVD-fractie lezen dat de Staatssecretaris gekomen is tot een uitwerking van de positieflijst, resulterend in twee categorieën: (1) diersoorten die gehouden mogen worden zonder speciale voorwaarden en (2) diersoorten die niet zonder meer gehouden mogen worden, maar mogelijk wel gehouden mogen worden onder speciale randvoorwaarden. De Staatssecretaris heeft ten aanzien van deze laatste categorie de Raad voor Dierenaangelegenheden verzocht om een nadere uitwerking van de voorwaarden voor 15 oktober 2013. De leden van de VVD-fractie vinden het opmerkelijk dat dit niet eerder is gebeurd, aangezien de positieflijst reeds naar de Kamer is gezonden. Ook blijven ondernemers langer in onzekerheid, omdat (nog steeds) niet duidelijk is welke dieren wel of niet gehouden mogen worden. Kan de Staatssecretaris toelichten waarom dit verzoek niet eerder is uitgevraagd? Kan de Staatssecretaris voorts aangeven waarom de positieflijst plus de nadere uitwerking van deze voorwaarden niet tegelijkertijd naar de Kamer is gestuurd?

De leden van de VVD-fractie lezen dat voor dieren die op het tijdstip van inwerkingtreding van het verbod gehouden worden, en niet op de positieflijst staan, een overgangsregeling wordt gemaakt. Deze overgangsregeling houdt in dat dieren die ten tijde van de inwerkingtreding niet op de positieflijst staan, gehouden mogen worden zolang zij leven. Ter uitvoering van de overgangsregeling moet het dier geïdentifi-

ceerd worden door middel van een chip of DNA gekoppeld aan een dierenartsenverklaring. De leden van de VVD-fractie constateren dat deze overgangsregeling leidt tot extra administratieve lasten en kosten voor dierhouders. De leden van de VVD-fractie willen van de Staatssecretaris een overzicht ontvangen van alle administratieve lasten en kosten die de positieflijst met zich meebrengt voor burgers, bedrijven en de overheid?

De leden van de VVD-fractie lezen dat de Staatssecretaris een werkgroep zal instellen bestaande uit Landelijke Inspectie Dienst (LID), Dienst Regelingen (DR), Korps Landelijke Politiediensten (KLPD), de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) en het Ministerie van Economische Zaken (EZ). De leden van de VVD-fractie zijn van mening dat nog niet duidelijk is hoe de handhaving ten aanzien van de positieflijst eruit gaat zien en zij willen graag een nadere toelichting van de Staatssecretaris hierop.

Vragen van de leden van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben met instemming kennisgenomen van het voorstel om tot een positieflijst voor te houden zoogdieren te komen. De leden van de PvdA-fractie zijn al jarenlang voorstander van het vastleggen van de diersoorten die uit oogpunt van dierenwelzijn en risico's voor de mens verantwoord gehouden kunnen worden.

De leden van de PvdA-fractie hebben enkele vragen waarop ze de Staatssecretaris verzoeken op in te gaan.

De leden van de PvdA-fractie vernemen graag waarom de Staatssecretaris van mening is dat er voor productiedieren, die hobbymatig worden gehouden, geen soort-specifieke huisvestingseisen dienen te worden opgesteld.

De leden van de PvdA-fractie verzoeken de Staatssecretaris om een motivering voor waarom er diersoorten met een zeer lage WUR- & expertbeoordeling zijn opgenomen in de lijst van diersoorten die onder bepaalde voorwaarden mogen worden gehouden (bijlage 1c).

De leden van de PvdA-fractie verzoeken de Staatssecretaris om nader in te gaan op de positie van dieren die na 1 januari 2014 niet meer mogen worden gehouden, maar nog in het bezit zijn van fokkerijen en handelaren. Mogen deze dieren nog worden verkocht aan consumenten?

De leden van de PvdA-fractie verzoeken de Staatssecretaris nader in te gaan op het belang dat bij de beoordeling van diersoorten is toegekend aan het zoönoserisico en vernemen graag of de aanwezigheid van een meer dan gemiddeld zoönoserisico geen reden dient te zijn om het houden van een bepaalde diersoort te verbieden?

De leden van de PvdA-fractie hebben de wens om ook tot een positieflijst voor reptielen en vogels te komen en vragen de Staatssecretaris wat de stand van zaken is met betrekking tot de ontwikkeling van deze positieflijsten?

Vragen van de leden van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben zeer lang moeten wachten op de positieflijst. De Kamer vroeg per motie voor de zomer 2010 met de positieflijst te komen. De leden van de SP-fractie constateren dat deze deadline niet gehaald is, maar zijn blij dat de lijst nu uiteindelijk is ontvangen. In hoofdlijnen zijn de leden van de SP-fractie tevreden met de

opgestelde lijsten: een korte positieflijst en een wat langere paarse lijst. De leden van de SP-fractie kijken positief aan tegen een paarse lijst (1c) van moeilijker te houden dieren. Veel hangt natuurlijk af van de invulling van de criteria/voorwaarden van de paarse lijst. Hoe zien de voorwaarden eruit die gesteld worden voor het houden van de dieren op de 1c-lijst? Worden die voorwaarden gesteld aan de houder of aan de houderij-omstandigheden? Mogen de dieren van de paarse lijst straks alleen door leden van verenigingen van experts gehouden worden? Ziet de Staatssecretaris een collectieve medeverantwoordelijkheid voor naleving binnen de betreffende verenigingen? Ziet de Staatssecretaris een rol voor certificering van verenigingen van experts? Is de Staatssecretaris voornemens verplichte openbare, bindende houdvoorschriften op te leggen bij de paarse lijst? Moeten verenigingen expertise kunnen aantonen en goede naleving binnen de vereniging kunnen aantonen? Is de Staatssecretaris voornemens om de handhavingscapaciteit op te schroeven? Zo nee, hoe wil zij gaan handhaven? Wat zijn de sancties, wanneer een houder een dier houdt dat niet op de Positieflijst staat of wanneer de houder niet voldoet aan de voorwaarden die gesteld zijn aan het houden van dieren op lijst 1c?

Is de Staatssecretaris bereid om huisvestings- en verzorgingsrichtlijnen per soort op te stellen voor de positieflijst en goede voorlichting verplicht te stellen? Erkent de regering dat ongerief bij bijvoorbeeld een eenzaam, slecht verzorgd konijn in een te klein hokje beduidend erger kan zijn dan een willekeurig dier van de paarse lijst dat door een kenner uitmuntend verzorgd wordt? Erkent de Staatssecretaris dan ook dat huisvestings- en verzorgingsrichtlijnen per soort noodzakelijk zijn? Zo nee, hoe wordt dit dierenleed bij huisdieren van de positieflijst dan voorkomen? Is de Staatssecretaris bereid huisvesting voor dieren vooraf te toetsen op geschiktheid voor de betreffende dieren?

De leden van de SP-fractie hebben wel bezwaren bij de lijst 1b. De leden van de SP-fractie zouden het onacceptabel vinden als nertsen door particulieren gehouden mogen worden als gezelschapsdier, terwijl er juist een verbod op de nertsenhouderij is ingegaan. Hoe ziet de Staatssecretaris dit in relatie tot het verbod? Hoe ziet de Staatssecretaris dit in relatie tot het feit dat de nerts een moeilijk te houden, solitair levend waterroofdier is waar welzijnsschade door verschillende onderzoeken al is aangetoond. De leden van de SP-fractie vragen de Staatssecretaris de nerts niet toe te staan voor particulieren en zeker niet op de positieflijst te zetten.

De leden van de SP-fractie zien voor de gehele lijst 1b het probleem dat deze in het geheel niet getoetst is. Dat vinden de leden van de SP-fractie onwenselijk en dit ondergraaft volgens hen ook de systematiek van het geheel, doordat de onderbouwing mist. Is de Staatssecretaris alsnog bereid de lijst 1b op dezelfde manier te beoordelen als de andere lijsten? Zo nee, ondergraaft dit niet de argumentatie en is dit «Andibel-proof»? Graag ook de visie van de relatie van het gehele voorstel met het Andibel-arrest.

Erkent de Staatssecretaris dat ook bij de dieren van 1b welzijnsproblemen kunnen voorkomen als zij op de verkeerde manier gehouden worden? Wat gaat de Staatssecretaris doen om deze welzijnsproblemen aan te pakken?

Welke regels betreffende huisvesting en verzorging gelden nu al per diersoort voor de dieren op lijst 1a en lijst 1b? De leden van de SP-fractie ontvangen graag een overzicht. Hoe wordt handhaving nu geregeld, met welke intensiteit, en hoeveel mankracht wordt hierop ingezet? Welke capaciteit is er bij het Openbaar Ministerie (OM) op dierenwelzijns-kwesties en in welke mate stranden dierenwelzijnszaken nog bij het OM?

Voorts hebben de leden van de SP-fractie nog een aantal verduidelijkende vragen.

Wordt de verkoop van dieren, die niet op de positieflijst staan, in winkels en op internet ook verboden, welke ingangsdatum wordt nagestreefd en wat gebeurt er met dieren «op voorraad»? Wat is de planning betreffende de overgangstermijn? Is er opvang voor de dieren tijdens en na de overgangstermijn? Geldt het fok-/handelsverbod ook voor handelaren die dieren fokken en leveren voor afnemers buiten de Nederlandse markt? Wordt er een publiekscampagne gepland? Hoe wordt de identificatie van de dieren geregeld en is dit per diersoort? Voorts vragen de leden van de SP-fractie of alle dieren geïdentificeerd worden, want kleinere dieren zijn gezien hun korte levensduur wellicht al gestorven, voordat de overgangstermijn ten einde is? Zullen bestaande Identificatie&Registratie-databanken geraadpleegd worden? Kan gewaarborgd worden dat de databank, waarin deze registratie plaats zal vinden, onderdeel uit maakt van een Europees netwerk (zoals Europetnet), met het oog op de handel en traceerbaarheid van dieren en mogelijk Europese ontwikkelingen ten aanzien van de Positieflijst? In welke mate zullen de registratiedata (onder andere aantallen en soorten dieren) openbaar zijn in verband met het nut hiervan voor de opvangsector?

Vragen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben met verbazing kennisgenomen van de Positieflijst voor te houden zoogdieren. Als deze leden de voorgestelde Positieflijst zouden steunen, komt er een verbod op een groot deel van de hobbydieren die nu in Nederland gehouden worden. Meer dan de helft van de Nederlandse huishoudens heeft gezelschaps- en hobbydieren, naar schatting zijn er meer dan 500.000 houders met ook «bijzondere soorten», de soorten die straks niet op de Positieflijst komen en daarmee dus worden verboden. De meeste gezelschaps-, hobby- en bedrijfsmatig gehouden dieren hebben het in Nederland heel erg goed bij hun bazen. Waar de leden van de CDA-fractie wel regelmatig problemen signaleren is bij degenen die handeldrijven in gezelschaps- en hobbydieren.

De leden van de CDA-fractie zijn van mening dat het mogelijk moet zijn om tot een Positieflijst te komen, die rekening houdt met het voortbestaan van de hobbydiersector en negatieve uitwassen op dierenwelzijn gebied voorkomt. Het kan toch niet zo zijn dat grote delen van de hobbysector zich genoodzaakt voelt om in de illegaliteit voort te bestaan met alle gevolgen van dien voor de handhaving ten aanzien van dierenwelzijn.

De leden van de CDA-fractie hebben nog een aantal vragen ten aanzien van het tot stand komen van de Positieflijst en de juridische aspecten daarvan.

De leden van de CDA-fractie hebben grote moeite met betrekking tot de wijze waarop de positieflijst zoogdieren tot stand is gekomen. Vele mensen houden de dieren, die niet op de huidige positieflijst staan, op een diervriendelijke manier. Waarom kiest de Staatssecretaris ervoor om het houden van deze dieren te verbieden, terwijl er heel weinig misstanden zijn in verband met deze soorten? Of beschikt de Staatssecretaris over informatie die het tegendeel aantonen? Indien dat het geval is, zou de Staatssecretaris deze informatie ter beschikking kunnen stellen? Daarnaast vragen de leden van de CDA-fractie hoe de Staatssecretaris het dierenwelzijn van de zoogdieren, die niet op de positieflijst staan en illegaal gehouden worden, gaat beschermen? Wat draagt de positieflijst bij aan verwaarlozing van huisdieren?

De leden van de CDA-fractie vragen waarom de Staatssecretaris er niet voor kiest om alle soorten van de RDA-Positieflijst als uitgangspunt te nemen en zo te komen tot een lijst die Andibel-proof is? Een bijkomend voordeel hiervan is dat de RDA-positieflijst tot stand is gekomen met steun van betrokken partijen.

In de brief van de Staatssecretaris (Kamerstuk 31 389, nr. 130) staat dat er met belangrijke stakeholders is gesproken over de indeling en aanpak. Graag horen de leden van de CDA-fractie hoe deze organisaties hebben gereageerd op de indeling, aanpak en hoe zij worden betrokken bij de verdere uitwerking?

De leden van de CDA-fractie hebben de indruk dat op basis van de criteria in artikel 1.4, lid 1 en de interpretatie daarvan door de WUR er eigenlijk geen zoogdieren, op een paar soorten muizen en cavia's na, gehouden kunnen worden in Nederland. Uit de 90 dieren die door de WUR onderzocht zijn, komen er maar zes op de positieflijst, namelijk de gouden stekelmuis, de cavia, de sinaïstekelmuis, de wezelcavia, de woelmuis, en het konijn. De hamster, de fret, en ongeveer 31 andere zoogdiersoorten mogen nog alleen onder bepaalde randvoorwaarden gehouden worden. Andere zoogdieren zijn verboden om te houden, waaronder 51 door de WUR onderzochte soorten. De opmerking in de brief van de Staatssecretaris «deze soorten (gedomesticeerde diersoorten hond, kat en aangevoerde soorten en categorieën van in Nederland te houden dieren voor productie) mogen thans in ieder geval gehouden worden» versterkt dit beeld. De leden van de CDA-fractie willen graag weten in hoeverre de staatssecretaris van plan is dit beleid verder te gaan doorvoeren? In de ogen van de leden van de CDA-fractie wordt de liefdevolle houder van deze dieren tekortgedaan.

Net alsof de houder niet goed in staat is om voor zijn dieren te zorgen. Het gaat de leden van de CDA-fractie de pet te boven waarom iemand niet zou kunnen zorgen voor een Siberische hamster. De leden van de CDA-fractie horen graag van de Staatssecretaris hoe welzijnsaantasting is gewogen met betrekking tot het zogenaamde fokverbod voor zoogdieren, die niet meer gehouden mogen worden?

Wat betreft de invoering van het verbod hebben de leden van de CDA-fractie ook nog enkele vragen. Wordt de invoer en/of verkoop, zowel in winkels als op internet, van dieren die niet op de lijst staan per 1 januari 2014 ook verboden? Wat gaat er gebeuren met dieren die op «voorraad» zijn? Hoe wordt de voorgenomen identificatie vormgegeven? Hoe gaat de burger geïnformeerd worden over het verbod? Komt er een overgangstermijn voor de invoering van de positieflijst en het daaraan gekoppelde verbod? Geldt het fok-/handelsverbod ook voor Nederlandse handelaren die dieren fokken en leveren aan afnemers in het buitenland?

De leden van de CDA-fractie vrezen dat er een situatie ontstaat waarin verboden zoogdieren massaal gedumpt gaan worden. Mogelijk komt er een toename van dieren die opgevangen moeten gaan worden. Hoe kijkt de Staatssecretaris daar tegenaan?

De leden van de CDA-fractie vragen wat de kosten zijn voor de overheid die gepaard gaan met het «actualiseren» van de positieflijst en het vaststellen en controleren van randvoorwaarden? Wat betreft het opstellen van randvoorwaarden, die ook nog eens gecontroleerd moeten gaan worden, vindt de Staatssecretaris niet dat dit heel veel kosten met zich meebrengt voor de overheid en de houders van deze specifieke soorten? Hoe ziet de Staatssecretaris het voor zich hoe alle houders van bijvoorbeeld chinchilla's gecontroleerd gaan worden?

Daarnaast denken de leden van de CDA-fractie dat de Nederlandse systematiek van de positieflijst geen standhoudt voor de Europese rechter. Volgens het Andibel-arrest mogen dieren vrij worden gehouden en verhandeld, tenzij de overheid aantoont dat er een gevaar is voor het welzijn van deze gehouden dieren, of dat er een gevaar is voor de gezondheid van personen of dieren, of dat er een gevaar is voor het milieu. De huidige werkwijze van de positieflijst verbiedt ook alle niet onderzochte zoogdieren, buiten de 90 door de WUR onderzochte soorten, en gaat dus voorbij aan de tenzij-bepaling. De leden van de CDA-fractie vernemen graag hoe de Staatssecretaris hier tegen aankijkt.

Vragen van de leden van de D66-fractie

De leden van de fractie van D66 hebben met veel belangstelling kennisgenomen van de positieflijst voor te houden zoogdieren. Zij onderstrepen dat er jarenlang gewerkt is de totstandkoming van een positieflijst en zijn van mening dat de realisatie positief is. Zij hebben een aantal opmerkingen en vragen.

De leden van de D66-fractie zijn van mening dat natuurlijke gedragsbehoeftes van een diersoort niet mogen leiden tot onaanvaardbare welzijns- en gezondheidsproblemen in een gehouden omgeving. Door Wageningen Universiteit/Livestock Research zijn vier invalshoeken geselecteerd: de WUR risico-inschatting voor dierenwelzijn, het zoönose-risico, het risico op verwondingen voor mensen en de Pet Exaptation Index. Deze leden vinden dit belangrijke invalshoeken. Zij vinden het ook van belang dat de Staatssecretaris met een aantal cruciale stakeholders heeft gesproken. Het is goed dat de Staatssecretaris de lijst zal evalueren, en uitvoering geeft aan de motie van de leden Ouwehand en Schouw (Kamerstuk 31 389, nr. 110).

De leden van de D66-fractie hebben desalniettemin een aantal vragen. Zij vinden het opvallend dat de eland niet de lijst staat, maar de kameel en het rendier wel. Kan de Staatssecretaris aangeven hoe dit komt? Ook de lama staat op de lijst. Klopt het dat de lama op de International Union for Conservation of Nature-lijst (IUCN) van bedreigde diersoorten staat? Deelt de Staatssecretaris de mening dat de keuze voor het lama in die zin opmerkelijk is?

De leden van de D66-fractie constateren dat de lijst op 1 januari 2014 in werking zal treden. Hoe zal de handhaving precies worden geregeld? Wat zijn de sancties bij het houden van dieren die niet op de positieflijst staan? Wat zijn de sancties wanneer de houder niet voldoet aan de voorwaarden van lijst 1c?

De leden van de D66-fractie vragen of de Staatssecretaris heeft nagedacht over (tijdelijke) negatieve aspecten van de lijst, zoals de mogelijke stijging van het aantal dieren in de opvang, of dieren die gedumpt worden door houders. Zal de Staatssecretaris hier rekening mee houden?

Deze leden kijken uit naar een spoedige toezending van een positieflijst voor reptielen en vogels.

Vragen van de leden van de SGP-fractie

De Staatssecretaris schrijft dat effectieve controle en handhaving van groot belang is. De leden van de SGP-fractie hebben hier enkele vragen over. Heeft de Staatssecretaris enig idee in hoeveel huishoudens dieren aanwezig zijn, die niet op de positieflijst staan (bijlage 1c en 1d)? In verband met de gewenste kenbaarheid van nieuwe regelgeving vragen

deze leden hoe de Staatssecretaris deze huishoudens op de hoogte gaat brengen van het bestaan van de positieflijst en het verbod op het houden van dieren die niet op deze lijst staan? Hoeveel extra capaciteit is naar inschatting van de Staatssecretaris nodig voor handhaving van het genoemde verbod?

De leden van de SGP-fractie constateren dat in het bijgevoegde rapport van de WUR geen onderbouwing, inclusief literatuurverwijzingen, van de beoordelingen per diersoort wordt gegeven. Is de Staatssecretaris bereid de database, waarnaar verwezen wordt, op korte termijn volledig openbaar te maken? Is zij vervolgens bereid nog voor inwerkingtreding van de positieflijst ruimte te bieden aan houders van dieren om op basis van de gehanteerde criteria wijzigingsvoorstellen te doen en deze voorstellen nog voor inwerkingtreding van de positieflijst te beoordelen?

Is de veronderstelling juist dat voor de diersoorten in de randvoorwaarden-categorie (bijlage 1c) een ontheffing of vrijstelling aangevraagd kan worden en dat dit voor de diersoorten uit bijlage 1d niet mogelijk is? Wat is de te volgen procedure met betrekking tot bijlage 1c? Hoe gaat bijlage 1c in de praktijk functioneren? Waarom kiest de Staatssecretaris er niet voor om met inwerkingtreding van de positieflijst te wachten tot de randvoorwaarden met betrekking tot bijlage 1c vastgesteld zijn? Dat zou naar de mening van de leden van de SGP-fractie veel onduidelijkheid na inwerkingtreding kunnen voorkomen.

De Raad voor Dieraangelegenheden heeft in 2003 een breed gedragen positieflijst in combinatie met een negatieflijst voor onder meer zoogdieren gepubliceerd. De nu voorgestelde positief- en negatieflijsten laten voor enkele belangrijke diersoorten, zoals de gerbil, een andere beoordeling zien. Kan de Staatssecretaris aangeven waar deze verschillen vandaan komen?

De leden van de SGP-fractie constateren dat in de analyse van de WUR het gedrag van een diersoort in de vrije natuur een belangrijke rol heeft gespeeld. Zij vragen zich af waarom er niet, in lijn met de Belgische werkwijze, voor gekozen is om veel meer te kijken naar het gedrag van dieren wanneer ze gehouden worden. Is de Staatssecretaris bereid voor veel gehouden diersoorten, zoals dwerghamsters, degoes en gerbils deze slag nog te maken?

De Staatssecretaris maakt een overgangsregeling voor dieren die niet op de positieflijst staan. Dieren die niet op de positieflijst staan mogen gehouden worden zolang ze leven, maar moeten wel geïdentificeerd worden door middel van een chip of DNA, gekoppeld aan een dierenartsverklaring.

De leden van de SGP-fractie vragen of de wijze waarop de positieflijst is opgesteld en artikel 2.2 van de Wet Dieren wordt toegepast, voldoet aan de criteria die het Europese Hof van Justitie in het zogenaamde Andibel-arrest heeft gegeven. Bij het opstellen van de positieflijst is gekeken naar 90 zoogdiersoorten. De leden van de SGP-fractie hebben de indruk dat in Nederland meer zoogdiersoorten gehouden worden. Het is niet in lijn met het Andibel-arrest, wanneer het houden van deze diersoorten zonder meer verboden wordt en daarmee pas doorgedaan kan worden na aanmelding voor en goedkeuring van plaatsing van de betreffende diersoort op de positieflijst. Waarom is er niet voor gekozen om het houden van diersoorten, die niet beoordeeld zijn toe te staan, zolang een aanvraag niet afgewezen is?

De leden van de SGP-fractie betwijfelen verder of de bij het opstellen van de positieflijst gehanteerde criteria voldoende objectief en

niet-discriminerend zijn. Is de veronderstelling (op basis van eerdere WUR-rapportages met betrekking tot het opstellen van een positieflijst) juist dat bij de beoordeling van diersoorten en het opstellen van de positieflijst de gemiddelde houderijomstandigheden (gewoon (rijtjes)huis, kleine achtertuin) als uitgangspunt genomen zijn? Acht de Staatssecretaris dit voldoende representatief voor de enorme diversiteit van woningen, tuinen en erven?

Vragen van de leden van de Partij voor de Dieren-fractie

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren hebben met belangstelling kennisgenomen van de door de Staatssecretaris voorgestelde positieflijst voor te houden zoogdieren. Hoewel er al decennialang consensus bestaat over de wenselijkheid om via een positieflijst te reguleren welke diersoorten als huisdier gehouden mogen worden en welke soorten niet, heeft het lang geduurd voor er eindelijk een concreet besluit voorlag. De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren complimenteren de Staatssecretaris met het feit dat zij deze lang beloofde stap eindelijk heeft gezet. Wel wijzen de leden van de fractie van de Partij voor de Dieren erop dat er niet alleen voor zoogdieren, maar ook voor vogels en reptielen behoefte is aan dergelijk beleid. De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren vinden het dan ook een gemiste kans dat de voorgestelde positieflijst alleen betrekking heeft op zoogdieren. De argumentatie van de Staatssecretaris, dat de positieflijst een nieuw instrument is waarmee ze eerste ervaring op wil doen voordat het ook voor andere dieren wordt toegepast, is niet helemaal onredelijk, maar wel wat onbevredigend in het licht van de jarenlange vertraging die toch al is opgelopen. De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren willen de Staatssecretaris op het hart drukken geen verdere vertraging te laten ontstaan bij het opstellen van positieflijsten voor reptielen en vogels, conform de motie van het lid Ouwehand c.s. (Kamerstuk 28 286, nr. 576), zodat geen enkel dier dat aantoonbaar te lijden heeft van een leven in een huiskamer of voliëre niet meer als huisdier gehouden mag worden. Immers, niet alleen zoogdieren zoals wasberen, stekelvarkens en stinkdieren zijn ongeschikt als huisdier, maar ook kaaimannen, ooievaars en oehoes zijn ver van hun natuurlijke gedrag verwijderd als zij als huis- of hobbydier gehouden worden in gevangenschap.

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren willen graag nog enkele vragen stellen over de nu voorgestelde lijst.

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren hebben kritisch gekeken naar lijst 1c, waarop dieren staan die onder bepaalde voorwaarden gehouden mogen worden. De lijst is volgens de leden van de fractie van de Partij voor de Dieren in zijn huidige vorm nog veel te ruim. Zo zou het bijvoorbeeld toegestaan zijn om wallaby's te houden. Kan de Staatssecretaris zeggen wat de voorwaarden zijn die gesteld worden aan het houden van dieren op lijst 1c? Worden er voorwaarden gesteld aan de houders van de dieren of worden er voorwaarden gesteld aan de omstandigheden waarin de dieren leven, zoals groep of huisvesting? De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren vinden dat het natuurlijke gedrag, de aard en de behoeften van het dier als uitgangspunten genomen moeten worden. Kan de Staatssecretaris bevestigen dat er op lijst 1c nog dieren staan waarbij er een risico op zoönosen aanwezig is?

De toenmalige Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie heeft toegezegd bij de positieflijst het principe te hanteren dat bij twijfel een dier niet op de lijst komt. Is de Staatssecretaris bereid het houden van dieren, waarbij er een risico op zoönosen aanwezig is, helemaal te verbieden? Is de Staatssecretaris daarnaast bereid om

faunavervalsing als risico bij lijst 1c toe te voegen en kan zij de garantie geven dat de dieren, die volgens lijst 1c onder voorwaarden gehouden mogen worden, niet kunnen ontsnappen? Zo nee, op welke manier kan er dan aan voorwaarden voor een veilige houderij voldaan worden? Ter illustratie wijzen de leden van de fractie van de Partij voor de Dieren naar het groeiend aantal incidenten met ontsnapte wallaby's. Hoe beoordeelt de Staatssecretaris dat risico? Herinnert de Staatssecretaris zich dat ontsnapte wallaby's een aantal keer tot verkeersgevaarlijke situaties hebben geleid, waarbij het afschieten van het dier als «oplossing» werd gekozen? Hoe verhoudt zich dat tot de handhaving van wallaby's als te houden diersoort en de criteria die daarvoor zijn gesteld? De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren zijn er niet gerust op dat de voorwaarden die nog opgesteld worden voor het houden van de dieren op lijst 1c voldoende strikt zullen zijn om dierenleed, faunavervalsing of risico's voor de volksgezondheid te voorkomen. Deze leden kijken dan ook met kritische belangstelling uit naar de omschrijving van de voorwaarden. Kan de Staatssecretaris aangeven of er per diersoort andere voorwaarden zullen gelden of dat de voorwaarden voor alle dieren op de lijst hetzelfde zullen zijn?

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie hebben vernomen dat nieuwe aanvragen van houders voor plaatsing van een diersoort op de positieflijst die voor 1 januari 2014 binnen komen, versneld door de WUR zullen worden geëvalueerd. De Staatssecretaris schrijft dat ze daarmee uitvoering geeft aan de motie van de leden Ouwehand en Schouw (Kamerstuk 31 389, nr. 110). In deze motie wordt de regering echter verzocht een evaluatiebepaling voor de positieflijst op te nemen in het Besluit houders van dieren en deze in te stellen op drie jaar. Mogen de leden van de fractie van de Partij voor de Dieren erop rekenen dat deze *beleidsevaluatie* alsnog na drie jaar plaatsvindt, naast de *soortenevaluatie* voor actualisering van categorieën na één jaar? En kan de Staatssecretaris duidelijk maken of er jaarlijks een soortenevaluatie zal plaatsvinden?

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren wijzen erop dat het Hof van Justitie van de EU in het Andibel-arrest heeft bepaald dat naast de bescherming van dierenwelzijn en diergezondheid ook de bescherming van het milieu een legitiem doel is voor beperking van het handelsverkeer in dieren. Het lijkt erop dat dit doel nog onvoldoende is uitgewerkt in de voorliggende positieflijst. Kan de Staatssecretaris toezeggen dat ook bescherming van het milieu een volwaardig criterium wordt in de systematiek van de positieflijst?

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren zijn benieuwd naar de overgangsregeling voor dieren die op dit moment gehouden worden maar niet op de positieflijst staan. Hoe lang zal deze overgangstermijn zijn? Zal de identificatie en registratie per diersoort geregeld worden en zijn alle diersoorten geschikt voor identificatie, ook de kleinere diersoorten? Voorts willen de leden van de fractie van de Partij voor de Dieren graag weten of er een centrale registratie zal plaatsvinden en of de databank onderdeel zal uitmaken van een Europees netwerk. De leden kijken met belangstelling uit naar de overgangsregeling, wanneer verwacht de Staatssecretaris deze overgangsregeling naar de Kamer te sturen? Deelt de Staatssecretaris de zorgen over het dumpen van dieren voor of tijdens de inwerkingtreding van de positieflijst en op welke manier zal zij proberen dit tegen te gaan? Is de Staatssecretaris ook bereid om (impuls)aankopen vóór de inwerkingtreding van de positieflijst tegen te gaan? De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren ontvangen graag een reactie van de Staatssecretaris.

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren hebben kennisgenomen van het fokverbod dat zal worden ingesteld voor zoogdieren, die niet meer gehouden mogen worden. De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren steunen deze maatregel maar zij wijzen erop dat ook een handelsverbod noodzakelijk is. Is de Staatssecretaris ook van plan een verbod in te stellen op de handel in bijvoorbeeld winkels of op het internet van dieren die niet meer gehouden mogen worden? Zo ja, op welke wijze zal dit handelsverbod worden vormgegeven en op welke termijn gaat een dergelijk verbod er komen? Zo nee, waarom niet? De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren willen graag weten of dit fok- en handelsverbod ook zal gelden voor afnemers buiten Nederland. Kan de Staatssecretaris bevestigen dat de dieren die niet op de positieflijst voorkomen ook niet meer voor export gehouden of gefokt mogen worden in Nederland? De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren ontvangen graag een reactie van de Staatssecretaris. Voorts willen de leden van de fractie van de Partij van de Dieren graag weten of er voorwaarden gaan gelden voor de fok en handel in dieren die onder voorwaarden gehouden mogen worden. Kan de Staatssecretaris daarnaast uitleggen wat er gaat gebeuren met dieren die op dit moment nog verhandeld en gehouden mogen worden, maar per 1 januari 2014 niet meer? Hoe zit het met fokkers en handelaren, die bijvoorbeeld nog dieren op voorraad hebben, of die na de inwerkingtreding van de positieflijst nog dieren ten verkoop aanbieden of zullen afleveren, eventueel aan klanten buiten Nederland? Zullen er op grond van artikel 2.7 van de Wet Dieren regels worden opgesteld over het verhuren van dieren die met de inwerkingtreding van de positieflijst niet meer gehouden mogen worden? Zo ja, hoe zien deze regels eruit? Zo nee, waarom niet?

De leden van de fractie van de Partij van de Dieren zijn het met de Staatssecretaris eens dat effectieve controle en handhaving van groot belang is. Zij zijn benieuwd naar de precieze taken van de werkgroep die wordt ingesteld. Voorts willen de leden van de fractie van de Partij van de Dieren graag weten wat de sancties zullen zijn voor houders van dieren die na 1 januari 2014 toch nog zoogdieren houden die niet op de positieflijst staan, of zich niet aan de voorwaarden houden met betrekking tot dieren die onder voorwaarden gehouden mogen worden. De leden van de fractie van de Partij van de Dieren ontvangen graag een reactie.

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie zijn benieuwd naar de wijze waarop het publiek ingelicht zal worden over de positieflijst. Kan de Staatssecretaris aangeven of er een communicatieplan is opgesteld en hoe dit er uitziet? Op welke wijze zal het publiek over de positieflijst geïnformeerd worden en wanneer zal de voorlichting van start gaan?

Voorts willen de leden van de fractie van de Partij van de Dieren graag weten of en in welke mate de Staatssecretaris bereid is opvang van dieren tijdens en na de overgangsregeling te ondersteunen. Zij vragen daarnaast wat de consequenties van de positieflijst zullen zijn voor particuliere opvangcentra.

Vragen van de leden van de 50PLUS-fractie

De leden van de 50PLUS-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief van 19 juni 2013 van de Staatssecretaris betreffende de positieflijst voor te houden zoogdieren.

De leden van de 50PLUS-fractie zijn in principe verheugd dat er nu wetgeving komt die een verdere bijdrage kan leveren aan het dierenwelzijn van gezelschapsdieren en de veiligheid en gezondheid van mens

en milieu, en dat in de toekomst beter verzekerd kan worden dat de consument alleen dieren kan houden, die daarvoor geschikt zijn. De positieflijst kan een helder instrument gaan worden, dat volgens objectieve criteria informatie verschaft over de geschiktheid van een diersoort als gezelschapsdier.

De positieflijst wijst volgens deze leden weliswaar een weg in de goede richting, maar roept toch ook nog wel vragen op. De leden van de 50PLUS-fractie hebben nog de volgende vragen met betrekking tot de brief en bijlagen.

De leden van de 50PLUS-fractie zijn, met in het achterhoofd het Andibel-arrest en bijlage 3 bij het commentaar van Dibevo van 22 augustus 2013, nog steeds niet volledig overtuigd dat de positieflijst niet handelsbeperkend werkt, en daarmee niet strijdig is met Europees recht. 90 soorten zoogdieren zijn voor de positieflijst beoordeeld. Deze leden constateren dat er derhalve naast de positieflijst sprake is van circa 5300 diersoorten, waarvan het houden zonder meer (dus automatisch) verboden wordt. Daarmee ontstaat tegelijk een handelsbelemmering voor deze soorten. Binnen het Europees recht geldt echter in principe een vrij verkeer van goederen en diensten tussen de lidstaten. Naar wij begrijpen vallen óók gezelschapsdieren daaronder. De leden van de 50PLUS-fractie vragen waarom niet tenminste alle binnen de EU gehouden soorten moeten worden beoordeeld.

Kan nog eens uitvoerig uiteengezet worden, in welke stadia van de totstandkoming van de positieflijst en het daar aan ten grondslag liggende onderzoek, de houderij(sector) betrokken is geweest, en verder betrokken zal worden? Zijn bij het WUR-onderzoek ook praktijkdeskundigen en ervaringsdeskundigen met daadwerkelijke inbreng betrokken geweest, of alleen theoretische wetenschappers? Als dit laatste het geval is, waarom zijn praktijk- en ervaringsdeskundigen niet (méér) betrokken geweest bij het onderzoek?

In hoeverre is bij de positieflijstsystematiek «bescherming van het milieu» een beoordelingscriterium? Deelt de Staatssecretaris de mening dat dit criterium zeker mee zou moeten worden genomen bij de beoordeling?

Onder verwijzing naar het commentaar van de Stichting Aap van 26 augustus 2013 vragen de leden van de 50PLUS-fractie naar een nadere toelichting op de gang van zaken rond de overgangsregeling. Veel is nog onduidelijk. Kan de overgangsregeling nader verhelderd worden? Hoe lang duurt de overgangstermijn? Hoe wordt de handhaving geregeld? Wie gaat de kosten van identificatie en registratie dragen? Hoe worden publiek en handel geïnformeerd? De leden van de 50PLUS-fractie zijn van mening dat eventuele kosten die ontstaan als gevolg van gewijzigd beleid, niet eenzijdig neergelegd kunnen worden bij de handel en consument.

Is er voor handhaving van beleid en regeling rond de positieflijst extra budget beschikbaar? Zo nee, acht de Staatssecretaris handhaving van beleid en regelgeving reëel, en voldoende haalbaar? Het lijkt deze leden niet zonder risico voor een belangrijk deel te gaan vertrouwen op sociale controle, voor het opsporen van eventueel illegaal gehouden dieren.

II Antwoord van de Staatssecretaris

III Volledige agenda

Brief regering – Staatssecretaris van Economische Zaken, S.A.M. Dijkma
– 19 juni 2013 – Positieflijst voor te houden zoogdieren (Kamerstuk 31 389,
nr. 130)